

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष २, अंक १(४)]

गुरुवार, मार्च १०, २०१६/फाल्गुन २०, शके १९३७

[पृष्ठे ६, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ४

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

महाराष्ट्र विधानसभेत दिनांक १० मार्च २०१६ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आलेले खालील विधेयक महाराष्ट्र विधानसभा नियम ११६ अन्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :-

L. A. BILL No. IV OF 2016.

A BILL

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA AGRICULTURAL PRODUCE
MARKETING (DEVELOPMENT AND REGULATION) ACT, 1963.

सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४.

महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३
यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.

२०१५ चा **ज्याअर्थी**, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) अध्यादेश, २०१५ हा दिनांक १६ जून २०१५, रोजी प्रख्यापित केला होता ;

१४.

आणि ज्याअर्थी, दिनांक १३ जुलै २०१५ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यावर, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करण्यासाठी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २८) हे, महाराष्ट्र विधानसभेने दिनांक १४ जुलै २०१५ रोजी संमत केले होते आणि महाराष्ट्र विधानपरिषदेकडे ते पारेषित करण्यात आले होते ;

(१)

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र विधानपरिषदेची दिनांक ३१ जुलै २०१५ रोजी सत्र समाप्ती झाल्यामुळे महाराष्ट्र विधानपरिषदेकडून उक्त विधेयक संमत होऊ शकले नाही ;

आणि ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्याच्या दिनांकापासून सहा आठवड्यांनंतर म्हणजेच, दिनांक २३ ऑगस्ट २०१५ या दिनांकानंतर, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३(२)(क) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे, उक्त अध्यादेश अंमलात असण्याचे बंद झाले असते ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू ठेवणे इष्ट वाटले होते ; आणि, म्हणून, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१५ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “पुढे चालू ठेवणे अध्यादेश ” असा करण्यात आला आहे) हा प्रख्यापित केला होता ;

आणि ज्याअर्थी, दिनांक ७ डिसेंबर २०१५ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यावर, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करण्यासाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५१) हे, महाराष्ट्र विधानसभेमध्ये दिनांक ८ डिसेंबर २०१५ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आले होते ;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र विधानसभेची दिनांक २३ डिसेंबर २०१५ रोजी सत्र समाप्ती झाल्यामुळे महाराष्ट्र विधानसभेकडून उक्त विधेयक संमत होऊ शकले नाही ;

आणि ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्याच्या दिनांकापासून सहा आठवड्यांनंतर म्हणजेच, दिनांक १७ जानेवारी २०१६ या दिनांकानंतर, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३(२)(क) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेश अंमलात असण्याचे बंद झाले असते ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू ठेवणे इष्ट होते ;

आणि ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ; आणि यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू ठेवण्यासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती ; आणि, म्हणून, त्यांनी १६ जानेवारी २०१६ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१६, हा प्रख्यापित केला होता ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे ; **त्याअर्थी,** भारतीय गणराज्याच्या सदुसष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अधिनियम, २०१६, असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक १६ जून २०१५ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

सन १९६४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २० याच्या कलम १३ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम १३ मध्ये, पोट-कलम (१ब) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(१क)(अ) राज्य शासनास, **राजपत्रातील** आदेशाद्वारे,—

(एक) ज्या बाजार समितीचे, मागील लगतच्या बाजार वर्षात कलम ३१ च्या पोट-कलम (१) अन्वये बसविलेल्या व गोळा केलेल्या फी पासून मिळणारे उत्पन्न हे, पाच कोटी रुपयांपेक्षा अधिक असेल अशा प्रत्येक बाजार समितीवर चार विशेष निर्मित्रित नियुक्त करता येतील ; आणि

(दोन) ज्या बाजार समितीचे, मागील लगतच्या बाजार वर्षात कलम ३१ च्या पोट-कलम (१) अन्वये बसविलेल्या व गोळा केलेल्या फी पासून मिळणारे उत्पन्न हे, पाच कोटी रुपयांपर्यंत असेल अशा प्रत्येक बाजार समितीवर दोन विशेष निर्मंत्रित नियुक्त करता येतील,

ज्या, कृषि, कृषि प्रक्रिया, कृषि पणन, कायदा, अर्थशास्त्र किंवा वाणिज्य या क्षेत्रांतील तज्ञ व्यक्ती असतील.

(ब) खंड (अ) अन्वये नियुक्त केलेल्या विशेष निर्मंत्रितांना बाजार समितीच्या चर्चांमध्ये भाग घेण्याचा हक्क असेल, परंतु तिच्या सभेमध्ये मतदान करण्याचा हक्क असणार नाही.

(क) विशेष निर्मंत्रितांचा पदावधी हा, बाजार समितीच्या सदस्यांच्या पदावधी इतकाच असेल.”.

२०१६ चा
महा. अध्या.
१.

३. (१) महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, सन २०१६ हा, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे.

सन २०१६ चा
महाराष्ट्र अध्यादेश
क्रमांक १ याचे

(२) असे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमान्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही (काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश यांसह) ही, या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदींन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती, कार्यवाही किंवा, यथास्थिति, काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

निरसन व
व्यावृत्ती.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

बाजार क्षेत्रात शेतीच्या व इतर विविध उद्योगांच्या पणनाचा आणि त्यासाठी राज्यात स्थापन केलेल्या बाजारांचा तसेच खाजगी बाजारांचा व शेतकरी-ग्राहक बाजारांचा विकास व विनियमन करणे, अशा बाजारांच्या संबंधात स्थापन करावयाच्या किंवा बाजारांशी संबंधित असलेल्या प्रयोजनांसाठी कार्य करणाऱ्या बाजार समित्यांना अधिकार प्रदान करणे, यांकरिता महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (१९६४ चा महा. २०) हा अधिनियमित केला आहे.

२. उक्त अधिनियमाखाली घटित केलेल्या बाजार समित्यांचे कार्य अधिकाधिक कार्यक्षमतेने व सुरळीतपणे चालावे याची सुनिश्चिती करण्यासाठी, महाराष्ट्र शासनास, कृषि, कृषि प्रक्रिया, कृषि पणन, कायदा, अर्थशास्त्र किंवा वाणिज्य या क्षेत्रांमधील तज्ज्ञ व्यक्तींची बाजार समित्यांवर विशेष निर्मात्रित म्हणून नियुक्ती करणे इष्ट वाटले होते, जेणेकरून बाजार समित्यांना अशा तज्ज्ञ व्यक्तींच्या ज्ञानाचा फायदा करून घेता येईल. तसेच, अशा विशेष निर्मात्रितांना बाजार समितीच्या चर्चेत भाग घेण्याचा हक्क असेल, परंतु, त्यांना त्यात मतदान करण्याचा हक्क असणार नाही अशीही तरतूद करण्याचे प्रस्तावित केले होते. त्या प्रयोजनांसाठी, उक्त अधिनियमाच्या कलम १३ मध्ये एक नवीन पोट-कलम (१क) समाविष्ट करण्याचे प्रस्तावित केले होते.

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (१९६४ चा महा. २०) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती, आणि म्हणून, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक १६ जून २०१५ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) अध्यादेश, २०१५ (२०१५ चा महा. अध्या. १४) हा प्रख्यापित केला होता.

४. दिनांक १३ जुलै २०१५ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यावर, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करण्यासाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २८) महाराष्ट्र विधानसभेने दिनांक १४ जुलै २०१५ रोजी संमत केले होते आणि त्यानंतर ते महाराष्ट्र विधानपरिषदेकडे पारिषित करण्यात आले होते. तथापि, त्यानंतर, महाराष्ट्र विधानपरिषदेची दिनांक ३१ जुलै २०१५ रोजी सत्र समाप्ती झाल्यामुळे विधानपरिषदेकडून उक्त विधेयक संमत होऊ शकले नाही.

५. राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्याच्या दिनांकापासून सहा आठवड्यांनंतर म्हणजेच २३ ऑगस्ट २०१५ या दिनांकानंतर, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२)(क) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे, उक्त अध्यादेश अंमलात असण्याचे बंद झाले असते आणि उक्त अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू ठेवणे महाराष्ट्र शासनास इष्ट वाटले होते, आणि, म्हणून, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक २१ ऑगस्ट २०१५ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१५ (२०१५ चा महा. अध्या. १६) हा, प्रख्यापित केला होता.

६. त्यानंतर, दिनांक ७ डिसेंबर २०१५ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यावर, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करण्यासाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयक, २०१५ (सन २०१५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५१), हे महाराष्ट्र विधानसभेमध्ये दिनांक ८ डिसेंबर २०१५ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आले होते. तथापि, महाराष्ट्र विधानसभेची दिनांक २३ डिसेंबर २०१५ रोजी सत्र समाप्ती झाल्यामुळे महाराष्ट्र विधानसभेकडून उक्त विधेयक संमत होऊ शकले नाही.

दिनांक ७ डिसेंबर २०१५ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यामुळे, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३(२)(क) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे, उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेश हा १७ जानेवारी २०१६ या दिनांकानंतर अंमलात असण्याचे बंद झाले असते, आणि महाराष्ट्र शासनास उक्त पुढे चालू ठेवणे अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू राहणे इष्ट वाटले होते.

७. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१५ (२०१५ चा महा. अध्या. १६) याच्या तरतुदी पुढे चालू ठेवण्यासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती, आणि, म्हणून, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक १६ जानेवारी २०१६ रोजी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१६ (२०१६ चा महा. अध्या. १), प्रख्यापित केला होता.

८. उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे हा, या विधेयकाचा हेतू आहे.

मुंबई,
दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१६.

चंद्रकांत (दादा) पाटील,
पणन मंत्री.

वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचे जापन.

या विधेयकात, वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचा पुढील प्रस्ताव अंतर्भूत आहे :—

खंड २.—महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ याच्या कलम १३ मध्ये नवीन पोट-कलम (१क) समाविष्ट करण्याचे प्रस्तावित करणाऱ्या या खंडान्वये, ज्या बाजार समितीचे, मागील लगतच्या बाजार वर्षात, कलम ३१ च्या पोट-कलम (१) अन्वये बसविलेल्या व गोळा केलेल्या फी पासून मिळणारे उत्पन्न हे, पाच कोटी रुपयांपेक्षा अधिक असेल अशा प्रत्येक बाजार समितीवर चार विशेष निर्मत्रित, आणि ज्या बाजार समितीचे, मागील लगतच्या बाजार वर्षातील असे उत्पन्न हे, पाच कोटी रुपयांपर्यंत असेल अशा प्रत्येक बाजार समितीवर दोन विशेष निर्मत्रित, ज्या, कृषि, कृषि प्रक्रिया, कृषि पणन, कायदा, अर्थशास्त्र किंवा वाणिज्य या क्षेत्रांतील तज्ज्ञ व्यक्ती असतील, नियुक्त करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

२. वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचा वर नमूद केलेला प्रस्ताव हा, सामान्य स्वरूपाचा आहे.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक १० मार्च २०१६.

डॉ. अनंत कळसे,

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानसभा.